

Rapportage stakeholderworkshops

Gemeente Voerendaal

Geschreven door

Stantec

20 december 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Conclusie	6
3	Verslagen van de sessies	9
4	Afsluitend	20
	Bijlagen	22

Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend. De beschikbare informatie is met de grootst mogelijke zorg samengesteld en wordt verondersteld betrouwbaar te zijn. Stantec is, evenals betrokken organisaties, niet aansprakelijk voor eventueel geleden schade door onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van handelen op grond van informatie uit dit rapport.

voerendaal

1

Inleiding

1. Inleiding

Alle gemeentes maken een Transitievisie Warmte. Gemeente Voerendaal heeft eind 2021 de Transitievisie Warmte 1.0 vastgesteld. De volgende fase voor Gemeente Voerendaal is om, samen met de andere Parkstadgemeentes, deze visie verder uit te werken in de warmteprogramma's.

In het warmteprogramma worden de volgende zaken vastgelegd:

- Een doelstelling voor 2030 en voor 2050;
- Een beslissing over de technieken en volgorde waarin woningen van het aardgas afgaan. Dit zal nog niet betekenen dat voor elke wijk een definitieve keuze gemaakt wordt welke techniek er komt en in welk jaar dat dan moet gebeuren. Wél kan het betekenen dat een bepaalde oplossing op bepaalde locaties uitgesloten worden of dat er wijken aangewezen worden waar als eerste gestart wordt
- Welke rol de gemeente hierin krijgt en welke rol andere belanghebbenden zullen hebben;
- Een aanzet tot een actieprogramma voor de periode tot 2030 .

In het Nationaal Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland in 2050 geen gebruik meer maakt van aardgas of andere fossiele brandstoffen. Uiterlijk in 2050 moeten alle gebouwen in Nederland energieneutraal worden verwarmd, dus zonder aardgas of andere fossiele brandstoffen. Gemeenten zijn regisseur voor dit proces en maken plannen voor het aardgasvrij maken van alle gebouwen.

Als voorbereiding voor het warmteprogramma heeft Stantec al een studie gedaan naar de technische mogelijkheden in Gemeente Voerendaal. Uit deze pandanalyse is bekend dat de hybride warmtepomp in Voerendaal de oplossing is met de meeste potentie.. Bewoners kunnen hiermee in hun eigen tempo en op korte termijn geld en CO2 besparen zonder helemaal van het aardgas af te gaan. Op termijn zou het resterende aardgas vervangen moeten worden door een duurzaam alternatief. Een optie hiervoor is groengas, de gemeente heeft in potentie aardig wat reststromen die als bron voor groengas zouden kunnen dienen. Er zijn ook woningen met potentie voor een volledig elektrische individuele warmtepomp. Wanneer inwoners op grote schaal een (hybride of volledig elektrische) warmtepomp aanschaffen, is verzwarend van het elektriciteitsnet en toevoegen van transformatorhuisjes (MS/LS station) noodzakelijk. Daarnaast blijkt uit de pandanalyse dat veel bebouwing in Voerendaal ongeschikt is voor een grootschalig warmtenet. Wel zijn er mogelijkheden voor een klein collectief met hoge temperatuur (70 graden en warmer) in het dorp Voerendaal. Er is de gemeente alleen niet heel veel keuze in bronnen. De potentie voor een lage-temperatuurwarmtenet is zeer beperkt, vooral omdat er nauwelijks gebouwen in de gemeente zijn die zich hiervoor lenen.

De warmtetransitie is een ingrijpende verandering. Gemeente Voerendaal heeft daarom aan Stantec gevraagd om een serie werksessies te organiseren voor gemeenteraad, ambtenaren en externe betrokkenen. Het doel is hen mee te nemen in het proces en hun input te verzamelen. Het traject is gestart met twee sessies waarin de beleidsmedewerkers van de zeven parkstadgemeentes samen de koers bepaald hebben. Vervolgens zijn er twee sessies geweest met de ambtenaren, twee in de gemeenteraad en één met externe belanghebbenden. Deze externe belanghebbenden waren vaste aannemer voor de gemeente Heijmans, energiecoöperatie De Omslag, woningcorporaties Vanhier Wonen en Wonen Limburg, netbeheerder Enexis en WML. De uitkomsten van deze sessies zijn input voor het warmteprogramma.

2

Conclusies

2. Conclusies

De gemeente Voerendaal heeft vijf workshops georganiseerd met een tweeledig doel. Allereerst wil de gemeente betrokkenen informeren over de voortgang van de warmtetransitie, de opgave waar de gemeente voor staat en de in dit traject relevante overwegingen en mogelijkheden. Daarnaast wil de gemeente inzicht krijgen in de perspectieven van de betrokkenen en hun standpunten ophalen over de voorkeur voor de uitvoeringsstrategie, ambitie en rol van de gemeente.

Voorkeursstrategie

Uit de analyses bleek dat Voerendaal qua bebouwing en bronnen eigenlijk alleen geschikt is voor individuele oplossingen. Uit de sessies blijkt, dat de stakeholders deze conclusie delen en daarom willen inzetten op individuele oplossingen: isoleren en (hybride-)warmtepompen. Collectieve warmte was oorspronkelijk niet opgenomen in de strategieën voor Voerendaal, omdat de bebouwing zich er niet voor leent. Bij de externe stakeholders bleek er echter wél enthousiasme voor deze strategie te zijn, specifiek voor een variant met kleinschalige buurtwarmtenetten. Deze is daarop toegevoegd bij latere sessies met raad en ambtenaren. Echter was bij die twee groepen weinig tot geen draagvlak voor kleinschalige warmtenetten.

Rol van de inwoners

In Voerendaal is veel sociale cohesie, inwoners zijn betrokken bij hun dorp en kennen elkaar. Dat biedt aanknopingspunten om samen aan de slag te gaan met verduurzaming. Echter wel met het initiatief vanuit de gemeente. Inwoners van Voerendaal zijn uit zichzelf namelijk minder dan gemiddeld geneigd om met verduurzaming aan de slag te gaan.

Rol gemeente

De rol van de gemeente is volgens de belanghebbenden vooral om inwoners de faciliteren en aanmoedigen. Inwoners dwingen tot verduurzaming en/of volledig de regie uit handen nemen, past niet goed bij gemeente Voerendaal. Enerzijds worden hiervoor praktische argumenten genoemd: de gemeente heeft de capaciteit niet. Daarnaast wordt genoemd dat de gemeenschap de hakken in het zand zou kunnen zetten bij te veel bemoeizucht vanuit de gemeente.

Knopen doorhakken

De externe stakeholders dringen aan op het maken van keuzes en geven van duidelijkheid door de gemeente. Zij zijn voor het maken van hun eigen plannen afhankelijk van duidelijkheid van de gemeente over wel of geen collectieve oplossing, de locaties waar de gemeente actief aan de slag gaat en de rol die de gemeente in dit traject gaat nemen. Ook in de raad weerklinkt de behoefte om besluitvaardig te zijn en op korte termijn van start te gaan met aanvullende concrete projecten.

Tegelijk blijkt uit de sessies, vooral de interne sessie, dat de capaciteit van de gemeente een beperkende factor is in het realiseren van de ambities. Als kleine gemeente is Voerendaal niet in de positie om zelf meerdere grote programma's rondom dit thema op poten te zetten. De samenwerking met Parkstad is hierin van groot belang, maar ook dan blijft er behoefte bestaan aan meer capaciteit en middelen dan er nu beschikbaar zijn.

Draagvlak

Draagvlak van de inwoners is een heel belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van de warmtetransitie. Alleen met instemming van een grote groep inwoners heeft de warmtetransitie kans van slagen. Alle belanghebbenden benadrukken dat inwoners moeten worden betrokken in de uitwerking van deze plannen en dat hun mening moet worden meegewogen. Ook wordt diverse keren benoemd dat betaalbaarheid een belangrijke pijler is onder het draagvlak.

Energiearmoede

Het is belangrijk om in de projecten die volgen uit het warmteprogramma aandacht te geven aan kwetsbare inwoners die hun energierekening niet kunnen betalen. Dit wordt door alle partijen die bij de sessies aanwezig waren benadrukt. De manier waarop de gemeente omgaat met energiearmoede wordt gezien als koppelkans in het warmteprogramma.

3

**Verslagen van de
sessies**

3. Verslagen van de sessies

In de bijlage staat van elke sessie de gebruikte presentatie en de uitkomsten van vragen die tijdens de sessie via Mentimeter gesteld zijn.

Diverse sessies met Werkgroep TVW

24 mei, 31 mei, 6 september en 1 november 2022

Het traject startte in mei met twee sessies samen met de Werkgroep TVW, een gezamenlijk periodiek overleg met de zeven Parkstadgemeenten.

De eerste sessie ging over de technische analyse van alle gemeenten gezamenlijk. Aan de hand van deze analyse zijn de bouwstenen verzameld voor mogelijke strategieën die gemeenten gaan kiezen om vanuit de potentiëstudie naar een warmteprogramma toe te werken. Ook zijn enkele criteria besproken aan de hand waarvan gemeenten keuzes kunnen maken. De belangrijkste criteria bleken:

Draagvlak

- In hoeverre worden plannen gesteund door inwoners? Draagvlak bleek het populairste criterium in de Werkgroep TVW, maar niet iedereen verstond er hetzelfde onder: willen we daar starten waar draagvlak is of willen we draagvlak proberen te creëren voor andere plannen?

De energetische kwaliteit van de gebouwen waar hoog gasverbruik is

- Een logisch startpunt volgens de Trias Energetica is zorgen dat het huidige energieverbruik zoveel mogelijk wordt teruggebracht. Door de energetische kwaliteit van gebouwen met hoog gasverbruik te prioriteren kan de grootste impact behaald worden.

Het verminderen van energiearmoede

- Energiearmoede is een urgent probleem dat kan worden aangepakt in samenhang met andere projecten in de warmtetransitie. Het aanleggen van een warmtenet en het bestrijden van energiearmoede op de lange termijn kunnen in potentie bijvoorbeeld goed samengaan.

De aanwezigheid van corporatiebezit.

- Corporatiebezit kan een goede startmotor van een project zijn, omdat het mogelijk is om veel woningen met één (of enkele) contractant(en) aan te pakken.

Tijdens de tweede sessie in mei zijn de verschillende uitvoeringsstrategieën, die elk staan voor één van de uitersten van het spectrum waarbinnen de gemeente haar koers zal bepalen, afgestemd met de gemeenten. In elk van deze uitvoeringsstrategieën is isolatie tot een bepaald basisniveau en afstemming met inwoners en andere stakeholders van belang:

Buurtwarmtenet

- In deze uitvoeringsstrategie kiest de gemeente voor één (of enkele) warmtenet(ten), passend bij de bestaande bebouwing.

Individuele oplossingen

- De gemeente kiest bij deze uitvoeringsstrategie voor individuele oplossingen: elektrische en/of hybride warmtepompen in combinatie met (een) hernieuwba(a)r(e) gas(sen).

Ingrijpend isoleren

- Vanwege het tekort aan midden-/hoge temperatuurbronnen, is de ambitie bij isolatieprojecten in Parkstad hoog: zoveel mogelijk gebouwen worden in deze uitvoeringsstrategie volgens De Standaard geïsoleerd. Dat wil zeggen dat er soms méér isolatie wordt aangebracht dan vanuit economisch perspectief rendabel is.

Techniekneutraal van onderop

- In deze uitvoeringsstrategie neemt de gemeente geen principiële keuze over welke warmtetechnieken er komen, maar laat dit over aan de inwoners. De gemeente faciliteert het proces om bewoners zelf te laten kiezen voor een oplossing voor hun wijk.

Besparen op korte termijn

- In deze uitvoeringsstrategie wordt er gefocust op projecten die op de korte termijn al besparing opleveren, ook wel laaghangend fruit genoemd. In de praktijk komt dat neer op een combinatie van hybride warmtepompen en isolatie.

De uitvoeringsstrategieën zijn besproken en verder verfijnd naar aanleiding van deze dialoog. Als afsluiting heeft elk van de deelnemers een waardering voor elke uitvoeringsstrategie gegeven. In de sessie van 6 september met de Werkgroep TVW is gereflecteerd op het proces met betrekking tot de

stakeholdersessies zoals elke gemeente dit volgt en zijn de strategieën opnieuw beoordeeld na inbreng van de stakeholders in de workshops van ronde 1 (zie volgende pagina voor meer informatie over ronde 1). Na de tweede ronde workshops is er opnieuw een samenkomen van de Werkgroep TVW geweest op 1 november 2022. Hier werd gereflecteerd op de tweede ronde workshops en vooruit geblikt op de volgende stappen, waarvan het schrijven van het warmteprogramma de belangrijkste is.

Ronde 1: Workshops intern, extern en raad

Op 20 juni, 29 juni en op 13 juli zijn sessies geweest met internen, externen en de raad. De opbouw van de sessies was steeds vergelijkbaar:

- Informatie over duurzame warmtealternatieven.
- Conclusies van de pand- en bronanalyse die in Voerendaal is uitgevoerd.
- Discussie over de te varen koers aan de hand van de vier van de vijf eerder benoemde strategieën. Het warmtenet is in eerste instantie niet als optie meegenomen, omdat de bebouwing hiervoor in Voerendaal ongeschikt is. Hierbij hebben de deelnemers steeds ook hun voorkeur kunnen opgeven, zie daarvoor ook de bijlage.

Interne workshop – 20 juni 2022

Organisatie: Stefan van Waarden (gemeente Voerendaal), Hanneke Godfroj (Stantec), Dennis Fokkinga (Stantec) en Jesse van Kempen (Stantec)

De deelnemers vanuit de ambtelijke organisatie hebben begrip ontwikkeld over de opgave, mogelijkheden en overwegingen tijdens de eerste workshop. Er worden veel vragen gesteld over verschillende aardgas-alternatieven, rol en verantwoordelijkheid van gemeente en het beslag op capaciteit en middelen van de gemeente.

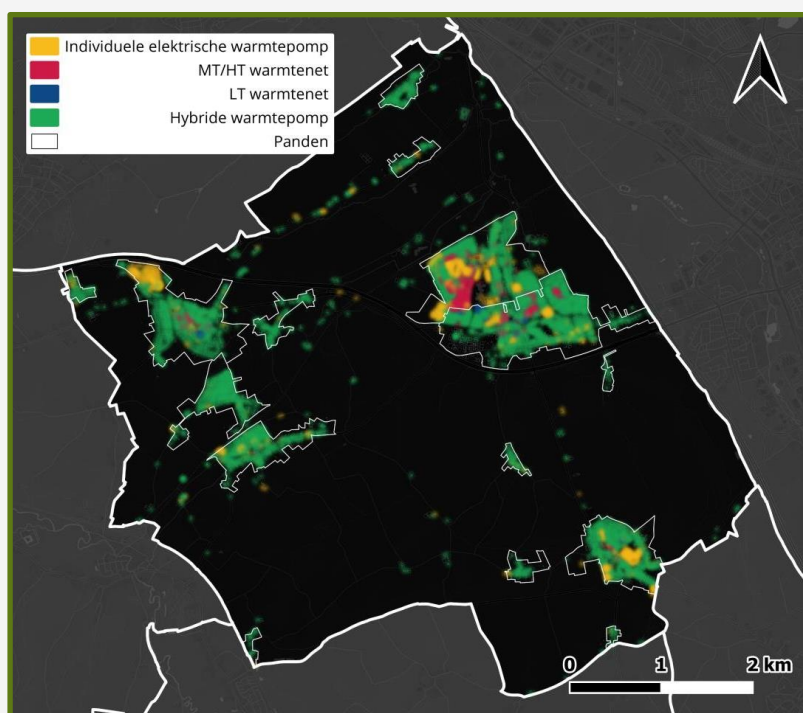
Verder zijn de deelnemers van mening dat aandacht voor de hybride warmtepomp slechts een deel van de oplossing is. Voor aardgasvrij verwarmen moet men ook beter isoleren en meer zonnepanelen installeren. Hierbij wordt opgemerkt dat bij goed isoleren bewoners bewust gemaakt moeten worden van het belang van ventileren, ongeacht de uiteindelijke manier waarop woningen aardgasvrij zullen worden.

Externe workshop – 29 juni 2022

Deelnemers: René Frinks (Heijmans), Lars Thijssen (Heijmans), Jana Zillen-Meiers (WML), Wim Cranen (Energiecoöperatie De Omslag), Bert Schaeks (Energiecoöperatie De Omslag), Maurice Caris (Wonen Limburg), Peter Ravestein (Vanhier Wonen), Ralph Derix (Vanhier Wonen), Peter Baten (Enexis)

Organisatie: Stefan van Waarden (gemeente Voerendaal), Hanneke Godfroij (Stantec) en Jesse van Kempen (Stantec)

De deelnemers aan de workshop met externe stakeholders zijn meegenomen in dezelfde presentatie als de ambtelijke organisatie. Daarbovenop zijn de deelnemers bevraagd over hun eigen rol. Zo vormen de woningcorporaties een belangrijke partij om samen mee op te trekken bij het grootschalig aardgasvrij maken van woningen in de gemeente en is regionaal netbeheerder Enexis een belangrijke samenwerkingspartner als het gaat om het uitschakelen van het aardgasnet en het tijdig verzwaren van het elektriciteitsnet. De meeste deelnemers hadden al eerder aan een soortgelijke workshop deelgenomen in een andere gemeente, waardoor snel tot inhoud en dialoog kon worden overgegaan.

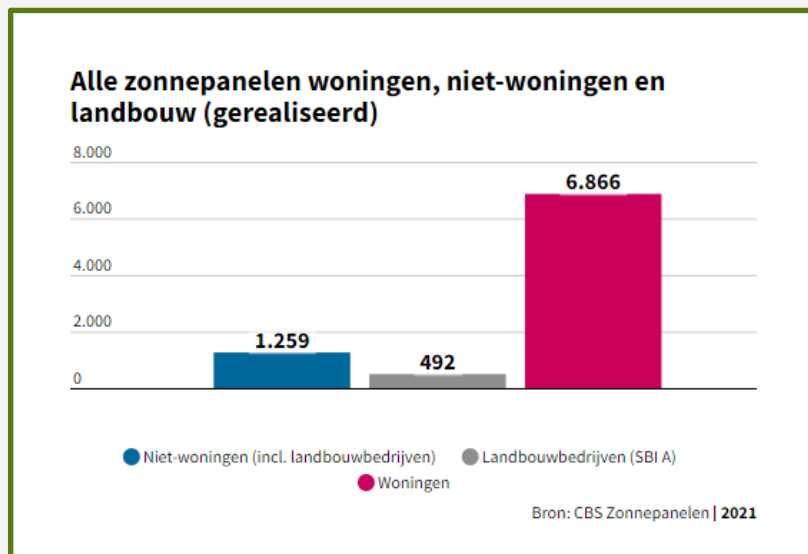

Figuur 4: Potentie voor verschillende warmtestrategieën in Voerendaal uit de pandanalyse

Uit de dialoog met de deelnemers komt naar voren dat het aardgasnet onderdeel moet blijven uitmaken van de toekomstige lokale energieinfrastructuur. Uit de pandanalyse blijkt namelijk dat een groot deel van de bebouwing een hybride warmtepomp nodig heeft, zoals weergegeven in Figuur 4. Dat betekent dat naast de hybride warmtepomp ook een cv-ketel actief blijft, die voorlopig nog gebruik zal maken van aardgas en op termijn mogelijk van hernieuwbaar gas. Verder geeft Enexis aan dat de net impact vrij groot zou zijn als er veel elektrische warmtepompen worden geplaatst in Voerendaal. Een mogelijke oplossing voor ruimtetekort op het stroomnet zou zijn, om een grote centrale (hybride-)warmtepomp te bouwen voor groepen van enkele tientallen woningen. Heijmans

geeft aan dat dit economisch te verantwoorden is vanaf 50 woningen. Dit heeft ook als voordeel dat bewoners meer ruimte overhouden in hun woning omdat er geen installatieruimte benodigd is. Wonen Limburg geeft aan voorstander te zijn van een klein laag temperatuur collectief in combinatie met seizoen afhankelijke opwaardering.

Energiecorporatie De Omslag laat weten dat er aandacht moet zijn voor mensen met een smalle beurs. Maar vooral hamert de vertegenwoordiging van De Omslag er op, dat de gemeente veel actiever de boer op zou moeten om de inwoners van Voerendaal te informeren en activeren. Vanhier Wonen geeft aan dat er te weinig aandacht is bij de mensen waar ze langs komen over iedere dag ventileren.

Figuur 5: Alle woningen met zonnepanelen in Voerendaal

De verschillende strategieën zijn met behulp van Menti (zie bijlage) beoordeeld. Hieruit volgt dat de focus op 'individuele oplossingen' het meest positief beoordeeld wordt. Ook 'ingrijpend isoleren' wordt door de deelnemers als optie gewaardeerd. Het scenario 'besparen op korte termijn' haalt gemiddeld de laagste waardering, hierbij is wel een grote spreiding in de gegeven scores te zien. De oplossing van onderop leidt duidelijk tot twee kampen: één groep belanghebbenden is voor en een groep is tegen. Als reactie op de discussie over kleine warmtenetten, wordt besloten om voor de volgende ronde voor de raad een vijfde optie op te nemen: het kleinschalige collectief.

De externe stakeholders laten tot slot weten dat zij vooral behoefte hebben aan duidelijkheid – duidelijke keuzes en richting vanuit de gemeente – en aan regelmatige afstemming. Vanuit hun eigen positie geven ze aan een combinatie van strategieën waardevol te vinden: verminderen van energiearmoede, leren door te doen, de focus leggen op goed isoleren voor de lange termijn, maar ook nu al besparen waar dat kan (bv EFG-woningen) op de korte termijn.

Raad workshop –13 juli 2022

Deelnemende raadsleden: Pascal Sullot (DV), Bart Frijns (D66), Rudy (PvdA), Remy van Loon (DV), Ger Kockelkorn (DV), Raimond Franssen (Lokaal-Limburg)

Overige aanwezigen: Ruud Braun (wethouder, DV), Ralf Pakbier (Afdelingshoofd Omgevingsontwikkeling gemeente Voerendaal)

Organisatie: Stefan van Waarden (gemeente Voerendaal), Hanneke Godfroi (Stantec) en Jesse van Kempen (Stantec)

De deelnemende raadsleden aan de workshop zijn meegenomen in ongeveer dezelfde presentatie als de externe stakeholders en ambtelijke organisatie. Zij benadrukten dat het belangrijk is om de inwoners van de gemeente Voerendaal goed op de hoogte te houden van de lokale warmtetransitie door middel van goede voorlichting. Ook zijn de raadsleden nog erg zoekend naar wat een verstandige warmtetransitie in Voerendaal behelst. Men vindt de materie complex en kan de consequenties van keuzes onvoldoende overzien. Het wordt extra belangrijk transparant te zijn in de keuzes die moeten worden gemaakt en de motivatie die daaraan ten grondslag ligt. Alle keuzes hebben namelijk positieve én negatieve consequenties. Er zijn geen oplossingsrichtingen met alleen maar positieve gevolgen voor alle betrokken partijen. Het is daarom belangrijk om regelmatig te benadrukken waarom de warmtetransitie nodig is: om klimaatverandering tegen te gaan en afscheid te nemen van fossiele brandstoffen, maar ook om te voorkomen dat deze fossiele brandstoffen uitgeput raken en om onafhankelijk te zijn van onbetrouwbare leveranciers/landen van waaruit Nederland deze brandstoffen importeert.

Raadsleden vrezen dat de technologische vooruitgang ertoe leidt, dat gebouweigenaren spijt kunnen krijgen als ze nu al kiezen voor verduurzaming. Wellicht worden oplossingen in de nabije toekomst veel beter of goedkoper. Stantec licht toe dat dit risico voor isolatie zeer laag is: Doordat er als sinds de jaren '70 isolatie geplaatst wordt, gaan de ontwikkelingen niet heel snel meer, prijsdalingen worden ook niet verwacht. De innovatie rondom warmte opwek is daarentegen nog in beweging, waardoor de techniek en prijs over 10 jaar anders zouden kunnen zijn.

Bij kansrijke projecten wordt gedacht aan collectieve inkoopacties en buurtambassadeurs die ervaring delen over de verduurzaming van hun pand. Ervaring leert dat grote groepen gebouweigenaars zich in hun keuze om te verduurzamen niet primair laten leiden door een korte terugverdientijd. Uit de menti (zie bijlage) komt naar voren dat het minstens zo belangrijk is om draagvlak in de samenleving te hebben en het bestrijden van energiearmoede onder kwetsbare inwoners.

Uit de menti (zie bijlage) blijkt bij het beoordelen van de uitvoering strategieën dat een buurtwarmtenet op grote afstand het laagst scoort. Voor het scenario "Techniekneutraal van onderop" zijn er, net zoals bij de externe workshop, duidelijke voor- en tegenstanders. De

meerderheid denkt dat het een goed idee is om op korte termijn te besparen. In tegenstelling tot de externe workshop zijn de meningen verdeeld over de individuele oplossing. Bij ingrijpend isoleren is er ook veel spreiding, maar de gemiddelde score is negatiever dan bij de individuele oplossing.

Ten tweede is met Menti gevraagd wat raadsleden belangrijk vinden in de warmtetransitie. Draagvlak en bestrijden van energiearmoede worden hierbij unaniem benoemd als meest belangrijke criteria, vóór het realiseren van CO₂ besparing of inzetten op de laagste nationale kosten.

Ronde 2: Workshops intern en raad

Op 28 september en 19 oktober zijn vervolgens de tweede ronde workshops geweest met internen en de raad. Deze tweede ronde workshops stond in het teken van de contouren van de TVW 2.0. Hoe neem je de stap van potentie naar uitvoering? Waar wil je naartoe als gemeente en op welke manier? Hoe selecteer je daarbij passende projecten? Deze vragen waren leidend in beide sessies.

Interne workshop – 28 september 2022

Deelnemers: Diana Metsemakers (Omgevingsplan), Ralph Maes (Water & Riolerings), Kees Schuman (Sociaal), Jeffrey Bindels (Omgevingsvisie), Roger Kuijpers (Grondzaken), Ralph Maes (Water & Riolerings), Ellen Knibbeler (Natuur & Landschap), Léon Jongen (Natuur & Landschap), Luuk Gotschalk (Wegen) en Miel Wierds (Nuihofwijk).

Organisatie: : Stefan van Waarden (gemeente Voerendaal), Hanneke Godfroy (Stantec) en Jesse van Kempen (Stantec)

Tijdens deze workshop zijn de contouren van het warmteprogramma besproken (de presentatie is opgenomen in de bijlage). Hierin staat voorgesteld dat Voerendaal voor de hele gemeente kiest voor individuele oplossingen, dus geen warmtenet. Een wijkaanpak past niet bij Voerendaal, in de contouren van de TVW staat nu dat de focus ligt op gemeentebrede projecten. Hierbij is de gemeente aanjager en faciliterende partij voor alle inwoners. Dat betekent dat de gemeente voorlichting geeft en zorgt dat de eigen processen, bijvoorbeeld rondom bestemmingsplannen of vergunningen, aansluiten op de warmtevisie. Voor een kleinere groep ziet de gemeente een grotere rol voor zichzelf: kwetsbare inwoners die minder zelfredzaam zijn, wil de gemeente ontzorgen. Daarbij worden bewoners voorzien van hulp bij het kiezen van maatregelen, financiering en uitvoering hiervan. Drie thema's zijn uitgebreider aan bod gekomen in de discussie.

Motivatatie inwoners

Een aandachtspunt is dat de inwoners en raad van Voerendaal nog weinig urgentie voelen om te verduurzamen. Er wordt bijvoorbeeld een onderzoek aangehaald, dat in Limburg relatief veel mensen niet geloven in het afschaffen van aardgas. Diverse invloedrijke Voerendalers drukken zwaar hun

stempel op de publieke opinie. Hen overtuigen van nut en noodzaak van verduurzaming zou een positieve olievlekwerking kunnen hebben.

Risico's warmtepompen

Het toepassen van warmtepompen brengt enkele risico's met zich mee, waar de gemeente proactief beleid op moet ontwikkelen, alvorens in te zetten op het grootschalig uitrollen van warmtepompen.

Eén van die risico's is het feit dat lucht-water warmtepompen geluid maken. Daarnaast is er gesproken over het lange termijn bodemrisico van bodem-water warmtepompen, gezien veelvoudig doorprikken van bodemlagen kan resulteren in verontreiniging van grondwater.

Interne organisatie

In de dialoog met de gemeenteraad is aandacht gevraagd voor de impact op de gemeentelijke organisatie. Er zijn meer mensen nodig om het werk goed te kunnen verrichten, maar ook een ander soort organisatie en werkwijze. Op dit moment werken de verschillende afdelingen van de gemeente erg zelfstandig, terwijl de energie- en warmtetransitie om een integrale aanpak vraagt. Het risico van geen integrale aanpak is bijvoorbeeld dat de straat drie keer open moet omdat de plannen met gevolgen "onder de grond" (riolering, aardgas, elektriciteit) niet goed op elkaar worden afgestemd.

De mogelijkheid is besproken dat energiecoaches van de WoonWijzerWinkel of door Energiecoöperatie De Omslag ingezet worden voor begeleiding van de inwoners, waarbij de gemeente slechts faciliteert. Daarnaast zou de WoonWijzerWinkel een centrale rol kunnen nemen voor een betere informatievoorziening richting de inwoner. Opgemerkt werd verder dat de samenwerking met de woningcorporaties moet worden geïntensiveerd en dat de ambities, doelen en de plannen beter op elkaar moeten worden afgestemd. De woningcorporaties hebben een belangrijke rol en taak in de transitie richting aardgasvrij.

Raadsinformatieavond – 15 september 2022

Organisatie: Stefan van Waarden (gemeente Voerendaal) en Hanneke Godfroij (Stantec)

In de raadsinformatieavond zijn de contouren van de transitievisie warmte eerst gepresenteerd. De gemeenteraadsleden waren zeer geïnteresseerd en stelden diverse verhelderende vragen. Onder andere de lange levertijden voor warmtepompen, de aankomende verplichting voor hybride warmtepompen in 2026 en de onderbouwing van energielabels wordt nader toegelicht. De discussie splitst zich toe op de concrete acties die gemeente Voerendaal kan ondernemen om de verduurzaming van haar gebouwen te versnellen. Enkele suggesties uit de raad:

- Zorgen dat elke woning een energielabel heeft
- Organiseren van een inkoopactie
- Klimaatfonds
- Isolatie- en verduurzamingsprogramma
- Invulling van de rol faciliteren: in gesprek met Enexis, onderzoek doen naar aardgas.

In het algemeen geeft de raad aan, dat zij er belang aan hecht om niet alleen een visie uit te werken, maar ook op korte termijn meerdere concrete acties op te starten. Dit is ook noodzakelijk om de doelstelling van energieneutraal in 2040 niet uit het oog te verliezen.

De portefeuillehouder geeft aan, dat de gemeente maar beperkte invloed heeft op de oplossing van de netcongestie. Dit probleem speelt landelijk, en alle gemeentes willen dat de netbeheerders hen snel helpt.

De raad wordt gevraagd wat zij vinden van een doelstelling voor 20% aardgasreductie. In de eerste plaats wil de raad een nauwkeuriger omschrijving van het doel: 20% ten opzichte van welk jaar, hoe wordt dit gemeten, welk verbruik telt mee? Ook geeft de raad aan behoefte te hebben aan tussendoelen, zodat op tijd kan worden bijgestuurd. De doelstelling van 20% wordt door een raadslid als te weinig ambitieus genoemd, als de gemeente in 2040 echt energieneutraal wil worden. Anderen geven aan nu nog geen oordeel te kunnen vellen. Verder werd samenwerking met woningcorporaties (en andere verhuurders) als criterium genoemd om als gemeente invloed te blijven hebben op het belang van huurders. Vooral in relatie tot het maatschappelijk probleem energiearmoede is dit belangrijk. De sessie eindigt met de afspraak om twee vragen nog schriftelijk aan de fracties voor te

leggen: Wat vinden zij van de doelstelling van 20% aardgasreductie en wat vinden zij van de voorgestelde rollen van de gemeente?

Over het gewenste ambitieniveau en de rolkeuze verschilden de deelnemers van alle sessies van mening. Aan de ene kant moeten de doelen realistisch zijn. Aan de andere wordt gezegd dat een hoge ambitie stellen toch goed is, daar kun je dan naartoe werken en als het niet haalbaar blijkt, streef je als gemeente in elk geval wel naar het hoogst haalbare. Wat betreft rolkeuze zag de raad het meest in een mix van een faciliterende en sturende rol afhankelijk van de doelgroep.

A misty, atmospheric photograph of a town. In the foreground, a church with a tall, dark steeple and a clock face is visible. The town is surrounded by dense green trees, and the background is shrouded in a thick layer of fog or mist, with some distant buildings and a church spire visible on the horizon.

voereendaal

4

Afsluitend

4. Afsluitend

De gemeente Voerendaal heeft waardevolle workshops achter de rug met diverse stakeholders die om verschillende redenen belangrijke samenwerkingspartners zijn in de warmtetransitie. De volgende stap is om deze uitkomsten samen te brengen met de pandanalyse, bewonersenquête en andere informatie om te komen tot een Transitievisie Warmte.

De gemeente heeft als regisseur van de warmtetransitie een uitdagende rol, maar niet eentje die ze alleen hoeft in te vullen. Door de samenwerking op te zoeken met andere partijen, kan er meer resultaat worden behaald en ontstaat er bovendien meer draagvlak voor de plannen.

Bijlagen

Bijlagen

I Presentaties workshops 23

II Resultaten Mentimeter 24

